

Jari Myllykoski vas ym.

Kirjallinen kysymys tilitysvelvollisuutta koskevasta lainsäädännöstä ja velallisen oikeusturvasta

Eduskunnan puhemiehelle

Voimassa olevassa lainsäädännössä on useita tilitysvelvollisuuteen liittyviä normeja, jotka eivät kuitenkaan kata kaikkia niitä tilanteita, joissa velallisen oikeusturva edellyttäisi kattavaa tilitysvelvollisuutta. Esimerkiksi kauppakaaren 18 luvun 1 §:n säännös asiamiehen tilitysvelvollisuudesta ei sovellu pankkiin luotonantajana, eikä olisi edes luontevaa perustetta laajentaa tätä säädöstä koskemaan luottosuhdetta, ellei kauppakaaren 18 luvun soveltamisalaa haluta laajentaa nykyisestäään.

Luotonantajan ja luotonsaajan välisessä luottosuhteessa lainsäädäntöä tulisi tarkistaa velallisen perustellun oikeusturvan parantamiseksi säätämällä itsenäinen normi luottosuhdetta koskevasta velkojan antamasta selvityksestä velallisen kokonaisuudesta velkojaan nähden. Tällaisen velkojan selvityksen tulisi sisältää myös suoritus-, erittely-, kohdentamis- ja tilitysosiot tarpeellisessa laajuudessa. Samalla olisi selkeyttävää, että esimerkiksi panttivelkojan oikeutta panttiomaisuuden rahaksi muuttamiseen koskevaan konkurssilain 17 luvun 11 §:ään otettaisiin selkeä säännös panttivelkojan kohdentamisoikeudesta oma-aloitteisen pantin realisointituloksen osalta ja myös sisäisestä kohdentamisesta. Tällainen säännös tulisi kytkeä tilitystä koskevaan säännökseen siten, että kohdentaminen tapahtuu ennen tilitystä. Tilityksessä tulisi selvittää suorituksen kohdentaminen eri velkojen osalta.

Tilitysselvityksessä annettavat faktatiedot toimitaisivat tausta-aineistona, kun arvioidaan luotonantajan ja luotonsaajan välistä suhdetta ja keinoja, joilla edetään luottosuhteen hoidossa. Vain ja ainoastaan tilitysvelvollisuus faktatiedoista mahdollistaa velallisen oikeusturvan kannalta arvioinnin, mikä keinovalikoima voidaan valita siten, että olosuhteisiin nähden pienimmällä vahingolla voidaan hoitaa velkojen maksu. Tätä myös luottosuhteen hyvä hoito osapuolilta edellyttää. Tämä luottosuhteissa edellytetty osapuolten keskinäinen lojaalisuus ei voi toteutua ilman asianmukaista tiedonvaihtoa tehdyistä toiminnoista.

Lainsäädäntöä tulisi tarkistaa tältä osin. Tilitysvelvollisuutta koskevan esitetyn kaltaisen normin säätäminen edistäisi sekä velkomusasioiden läpinäkyvyyttä että luottamusta finanssijärjestelmään. Tilitysvelvollisuuden säätäminen luottolaitoksille paitsi edistäisi velallisen oikeusturvaa olisi viime kädessä merkittävää aineellisen oikeuden toteutumisen ja siten oikeusvaltioperiaatteen kannalta. Tilitysvelvollisuuden tuoma läpinäkyvyys koskisi niin saatavien perintää kuin maksukyvyyttömyysmenettelyjäkin.

Kirjallinen kysymys KK 904/2020 vp

Tilitysvelvoite estäisi tarpeettomat riita-asioiden pitkälliset selvitykset tuomioistuimissa ja takaisi sen, ettei summaarisessa menettelyssä voi vaatia tuomioistuinta vahvistamaan perusteetonta saamista, kuten nykyisin edellä esitetyn normin puuttuessa on valitettavasti mahdollista. Kuluttajavirasto on lausunnossaan Dnro 2006/70/6455 todennut tämän epäkohdan. Aineellisesti virheelliset päätökset johtavat perusteettomaan ulosottooperintään ja myös erilaisten julkisten tukikustannusten nousuun.

Oikea-aikaisesti tehdyllä tilityksellä on laajat myönteiset heijastusvaikutukset velallisten oikeusturvaan sekä julkisten kustannusten näkökulmasta valtion talouteen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy täsmentääkseen tilitysvelvoitetta ja korjatakseen siihen liittyvän lainsäädännössä olevan aukon, jonka vaikutukset heijastuvat laajasti velallisten perusteltuun oikeusturvaan ja julkisiin kustannuksiin?

Helsingissä 27.11.2020

Jari Myllykoski vas
Antero Laukkanen kd
Jukka Kopra kok
Veijo Niemi ps
Jari Ronkainen ps
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Leena Meri ps
Arto Satonen kok
Peter Östman kd
Ville Vähämäki ps
Johannes Koskinen sd
Joakim Strand r